

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

265

Vragen van de leden **Van Nispen** (SP), **Kuik** (CDA) en **Bikker** (ChristenUnie) aan de Minister voor Rechtsbescherming over *het bericht dat influencers via Telegram slachtoffers voor duizenden euro's oplichten door neppe sportuitslagen te helpen promoten* (ingezonden 14 augustus 2023).

Antwoord van Minister **Weerwind** (Rechtsbescherming), mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid (ontvangen 20 oktober 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 3528.

Vraag 1

Bent u bekend met het onderzoek dat is gedaan door het AD over de negatieve rol van influencers op de gokverslaving van jongeren?¹

Antwoord 1

Ik ben bekend met het bericht over influencers die jongeren in de armen van oplichters lokken. Dit bericht gaat over influencers die hun volgers zouden aanzetten tot strafbare feiten, het bericht gaat niet over gokverslaving. Jongeren zouden worden opgelicht met de belofte snel geld te kunnen verdienen met het inzetten van geld op sportwedstrijden waarvan de uitslag volgens de oplichters al vaststaat.

Vraag 2

Was u al bekend met de praktijk van matchfixing die onder andere via het platform Telegram wordt ingezet?

Antwoord 2

De in het bericht genoemde influencers zouden reclame maken voor oplichters die benaderd kunnen worden via Telegram. Er zijn geen aanwijzingen dat de oplichters daadwerkelijk wedstrijden manipuleren.

Vraag 3, 4 en 5

Ziet u ook de schade die kan ontstaan voor jongeren als ook influencers aangegeven betrokken te zijn bij matchfixing groepen?

¹ AD, 12 augustus 2023, www.ad.nl/binnenland/influencers-lokken-jongeren-in-de-armen-van-oplichters-duizenden-euro-s-kwijt~a22a2e3f/.

Bent u het met mij eens dat het heel schadelijk is dat jongeren op deze manieren worden gelokt om veel geld uit te geven in dit neppe en nagenoeg ontraceerbare systeem van sportweddenschappen en matchfixing? Wat kan er volgens u effectief gedaan worden tegen het gokken door jongeren op (obscure) wedstrijden in het buitenland, om financiële schade en matchfixing te voorkomen?

Antwoord 3, 4 en 5

Oplichting en mensen aanzetten tot strafbare feiten is schadelijk en daarnaast strafbaar. In dit geval zou dit gebeuren onder het mom van «snel geld verdienen via sportweddenschappen». De zogenaamde gemanipuleerde uitslagen worden gekocht bij de oplichters op Telegram en betaald via cryptovaluta. Op deze manier proberen de oplichters anoniem te blijven en blijken ze volgens het AD bericht heel lastig te traceren.

Er is geen aanwijzing dat er wedstrijden daadwerkelijk gemanipuleerd zijn. Mensen worden opgelicht. Bewustzijn over en het herkennen van online oplichting door burgers kan helpen slachtofferschap te voorkomen. Vanuit de integrale aanpak online fraude wordt door verschillende organisaties publiek en privaat ingezet op de weerbaarheid van burgers tegen online oplichting.² Een belangrijke interventie daarbij is het tegengaan van social engineering. Bij social engineering maken fraudeurs misbruik van menselijke eigenschappen zoals angst, hebzucht, nieuwsgierigheid, vertrouwen en onwetendheid om slachtoffers (geld afhandig) te maken. De Rijksoverheid start dit najaar met een meerjarig campagneprogramma om de digitale weerbaarheid van de Nederlandse burger, waaronder die tegen social engineering, te vergroten en het slachtofferschap van cybercrime en online fraude te verminderen. De eerste campagne zal specifiek gericht zijn op jongeren en het vergroten van hun handelingsperspectief om onder andere berichten en advertenties tijdig te herkennen die te mooi zijn om waar te wezen.

Wat betreft gokken op sportweddenschappen, geeft deze casus het belang van betrouwbaar legaal aanbod in Nederland aan. Om de integriteit van de weddenschap te borgen is vanuit de Wet kansspelen op afstand een aantal eisen gesteld aan de vergunde aanbieders van weddenschappen. Zo moeten ze hun aanbod qua sportweddenschappen baseren op risicoanalyses betreffende manipulatie, moeten ze aangesloten zijn bij een (internationaal) samenwerkingsverband dat is opgericht om de risico's van matchfixing zoveel mogelijk te beperken en moeten ze signalen van matchfixing melden, afhankelijk van het soort signaal ofwel bij de Sports Betting Intelligence Unit (SBIU), ofwel bij de Financial Intelligence Unit (FIU) Nederland.

Vraag 6

Op welke manier kan het prikkelend worden gemaakt voor gedupeerden om melding te gaan doen van oplichters via Telegram aangezien zij, terecht, ook strafbaar zijn op het moment dat zij meedoen aan matchfixing?

Antwoord 6

Ik onderschrijf het belang van het doen van meldingen of aangifte van oplichting. Dit is belangrijk om zicht te krijgen op oplichting en de verschillende manieren waarop oplichters werken. Zo kunnen burgers daarover geïnformeerd worden zodat zij weerbaarder worden tegen oplichting en om daders op te kunnen sporen.

In Nederland is het mogelijk om een strafbaar feit anoniem te melden via Meld Misdaad Anoniem. Deze mogelijkheid kan een drempel wegnemen om melding te doen bij deze specifieke vorm van oplichting, waarbij de gedupeerde zelf een strafbaar feit pleegt door te pogen mee te doen aan matchfixing.

Vraag 7

Bent u bereid om zich in te zetten, al dan niet via de branchevereniging DDMA, voor een oproep aan influencers om zich niet te laten lenen voor dit soort promotieactiviteiten van oplichters?

² Kamerstuk 29 911, nr. 393.

Antwoord 7

Zoals beschreven start de Rijksoverheid dit najaar met een meerjarig campagneprogramma om de digitale weerbaarheid van de Nederlandse burger te vergroten en het slachtofferschap van cybercrime en online fraude te verminderen. De weerbaarheid komt voort uit bewustwording. Dit impliceert uiteraard ook bewustwording bij de influencers. De bewustwording heeft, volgens het AD bericht, tot gevolg gehad dat de betrokken influencers meteen gestopt zijn met het doen van de aanbevelingen toen ze door hun volgers geconfronteerd werden met het feit dat ze aanbevelingen voor oplichters deden.

Vraag 8

Vindt u het een positieve ontwikkeling dat influencers zich überhaupt laten lenen voor het maken van reclame voor gokken?

Antwoord 8

Alhoewel er in dit geval geen sprake lijkt te zijn van reclame voor gokken, is het onwenselijk dat influencers reclame maken voor risicovolle kansspelen. De Regeling werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen verbiedt aanbieders van risicovolle kansspelen daarom ook om rolmodellen te gebruiken in gokreclames, waarbij influencers nadrukkelijk worden genoemd als rolmodel.

Vraag 9

Ziet u net als de partijen dat de legalisering van gokken, normalisering in de hand heeft gewerkt, ten voordele van de markt en ten nadele van de samenleving gezien de schulden en sociale problematiek? Zo nee, kunt u uiteenzetten op welke manier u daadwerkelijk nog grip heeft op onder andere de hierboven schetste problematiek?

Antwoord 9

De Wet kansspelen op afstand is in april 2021 in werking getreden en wordt in 2024 geëvalueerd. Ik vind het te vroeg om nu al conclusies te trekken over de effecten van deze wet. De vraag of de beoogde doelen met de wet worden bereikt zal in de evaluatie aan de orde komen. De markt voor online kansspelen ontwikkelt zich deels conform verwachting, in die zin dat verreweg de meeste spelers het legale aanbod weten te vinden. Tegelijkertijd zijn er ook stevige signalen die nu al om bijsturing vragen. Deze zien op consumentenbescherming en het voorkomen van kansspelverslaving. Binnen de gegeven wettelijke kaders heb ik in de afgelopen periode al bijgestuurd en zal ik dit nog verder doen. Zo heb ik de inzet van rolmodellen per 30 juni 2022 en ongerichte reclame voor online kansspelen per 1 juli 2023 verboden. Verslavingspreventie staat centraal in mijn beleidsinzet. Vooruitlopend op een werkagenda die ik eind dit jaar met uw Kamer zal delen, tref ik maatregelen op het gebied van voorlichting en bewustwordingsactiviteiten, en werk ik aan een scherper kader voor de invulling van de zorgplicht van aanbieders, in het bijzonder op het gebied van speellimieten.

Vraag 10

Kunt u aangeven op welke manier er aandacht en begeleiding is richting zowel professionele als amateurspelers van de wedstrijden waarop gegokt wordt?

Antwoord 10

Matchfixing is strafbaar en kan leiden tot een straf- of tuchtrechtelijke zaak. Het kan daarmee grote gevolgen voor betrokken sporters hebben. Vanuit de sport houdt NOC*NSF zich bezig met preventie, onder meer via het Centrum Veilige Sport Nederland.³ Daarnaast geven de KNVB en de belangenorganisatie voor professionele voetballers (VVCS) gericht voorlichting aan voetballers over de gevolgen van matchfixing. Ook bestaat er een Red Button App waarbij voetballers een poging tot fixen kunnen melden.

³ Matchfixing- Centrum Veilige Sport Nederland.